

Am fost implicat într-un caz în care o mamă care avea custodia copiilor se împotriva dorinței tatălui de a petrece mai mult timp în weekend cu fiica sa, deși fetița de patru ani își dorea și ea acest lucru. Mama a afirmat că ar fi prea mult pentru copil să petreacă o noapte în plus la tatăl său. Și a găsit și doi psihologi care să-i sprijine afirmația. (În paranteză fie spus, este o constatare tristă cu privire la starea psihologiei judiciare, dar de obicei părinții pot să găsească cu ușurință un „expert” în sănătate mintală dispus să emită, sub jurământ, opinii partinitoare sau păreri fără fundament științific. Capitolul 8, „Solicitarea de ajutor specializat”, vă oferă indicații cu privire la modul de a-i evalua pe specialiștii de la care cereți sprijin.)

Analizând cu atenție cazul, am descoperit că această femeie avea o abordare severă și rigidă în ceea ce privește creșterea copiilor. A recunoscut că îi trăgea fetei câte o palmă la fund în mod regulat, pentru a o disciplina, și părea să se mândrească cu asta. Deși tatăl era disponibil pentru a avea grijă de fiica sa în fiecare după-amiază și chiar își dorea foarte mult să facă acest lucru, mama insista să o ducă la o grădiniță cu program prelungit de zece ore, timp de cinci zile pe săptămână. În weekenduri, obișnuia să lase copilul cu bone, în timp ce ea frecventa diverse baruri. Iar o testare psihologică a dezvăluit mai multe semne ale unei personalități imature și egocentrice, femeia dovedindu-se incapabilă de empatie față de sentimentele fiicei sale. Concluzia mea: deși se prezenta ca fiind extraordinar de preocupată să-și protejeze fiica, după toate probabilitățile, această femeie își iubea copilul mult mai puțin decât pretindea.

Evenimentele ulterioare mi-au confirmat opinia. Judecătorul a considerat că ar fi în beneficiul fetiței să stea mai mult cu tatăl său și a hotărât să prelungească timpul petrecut cu acesta, tatăl urmând să ia fetița în fiecare zi de joi, la ora prânzului, și să o aducă înapoi la mamă luni dimineața. De asemenea, instanța a hotărât să-i acorde tatălui dreptul de a lua copilul timp de treizeci de zile pe timpul verii. La sfatul meu, tatăl a prezentat un plan în care arăta că nu intenționa ca cele treizeci de zile să fie consecutive. Am considerat că o lună întreagă reprezenta o perioadă prea lungă de separare de oricare dintre părinți pentru un copil de patru ani. Amintiți-vă că, la început, femeia s-a plâns de faptul că trei zile consecutive la sfârșit de săptămână însemnau

pentru fetița ei o perioadă prea lungă în care era despărțită de mamă. Dacă nemulțumirea ei ar fi fost sinceră (oricât ar fi fost de nechibzuită), ar fi trebuit să profite de oportunitatea de a împărți cele treizeci de zile în perioade mai scurte. În schimb, femeia și-a dat arama pe față când a respins oferta tatălui și a insistat ca fetița să rămână la el o lună întregă, fără întrerupere.

RECOMANDĂRI

Dacă fostul dumneavoastră soț încearcă să submineze sentimentul de siguranță pe care copilul îl are când se află cu dumneavoastră, solicitați-i copilului să judece singur dacă fricile celuilalt părinte sunt îndreptățite. De exemplu, dacă sunteți acuzat că nu îi permiteți copilului să-și sune celălalt părinte atunci când este cu dumneavoastră, atrageți atenția că acuzația este contrazisă de numeroasele ocazii când ați făcut în așa fel încât copilul să vorbească la telefon cu acesta. Ajutați-vă copilul să înțeleagă că uneori celălalt părinte are temeri exagerate și că el nu trebuie să fie la fel de îngrijorat. Când otrava divorțului ascunde multă ostilitate față de copii, veți avea mai multe șanse să fiți eficient dacă îi veți ajuta pe copii să evalueze rațional comportamentul exagerat de protector al celuilalt părinte. Trebuie să faceți acest lucru cu blândețe și cu sensibilitate pentru starea de neliniște a copilului. Luați în calcul și posibilitatea implicării unui terț. Acest lucru îl poate ajuta pe copil să evite sentimentul că i se cere să fie de partea unuia dintre părinți.

De obicei, există mai mulți factori care contribuie la apariția abuzului verbal și a spălării pe creier. Totuși, două situații au cele mai mari șanse să-l împingă pe un părinte la critici răutăcioase: disputele pentru obținerea custodiei și recăsătorirea. Aceste două situații scot la iveală ce este mai rău din părinți. Conform estimărilor mele, mai mult de jumătate din cazurile de spălare pe creier a copiilor au loc în contextul unei lupte pentru custodie. Iar recăsătorirea fostului partener de viață ar putea

reaprinde vâlvătaia furiei și ostilității care pot duce la otrava divorțului. De multe ori, cele două situații se combină. Recăsătorirea, cu toate schimbările care o însoțesc, declanșează o nouă bătălie legată de locul unde vor sta copiii.

Vom analiza mai jos modul în care disputele pentru custodie și recăsătorirea sporesc riscul ca familia dumneavoastră să fie expusă la otrava divorțului și felul cum puteți acționa pentru a vă proteja pe dumneavoastră și pe copii.

Procesul de custodie

Când Jennifer i-a spus lui Karl că vrea să divorțeze, acesta din urmă s-a înfuriat foarte tare. Femeia a pus sare pe rană în momentul în care l-a anunțat că intenționa să se mute în alt stat și să ia copiii cu ea. Karl și-a ieșit din minți. Și-a angajat un avocat cunoscut pentru strategiile sale brutale și nemiloase și a dat-o imediat în judecată pentru a obține custodia unică. În timp ce aștepta începerea procesului, Karl nu a pierdut nicio ocazie să le spună copiilor ce mamă rea și egoistă aveau. Le-a dezvăluit secrete pe care fosta soție i le împărtășise la începutul căsniciei lor, cum ar fi faptul că în timpul facultății avusese o scurtă experiență de natură homosexuală. Orbit de furie, Karl era hotărât să-i distrugă reputația lui Jennifer în fața copiilor. Jennifer a ripostat și ea prin câteva denigrări moderate.

Procesele de custodie sunt pline de ostilitate. De fapt, ostilitatea este cea care generează disputa de la bun început. Iar disputa însăși – cu stresul, frustrarea și tertipurile juridice pe care le implică – dă naștere la și mai multă ostilitate. O cale de a exterioriza toată această ostilitate este de a distruge relația celui alt părinte cu copiii. Prin urmare, dacă sunteți implicat într-un proces de custodie, iar copiii dumneavoastră sunt expuși la denigrări, e posibil ca pașii următori să fie abuzul verbal și spălarea pe creier.

Pe de altă parte, în lupta pentru custodie, otrava divorțului are un scop mai precis decât simpla exteriorizare a ostilității. Insultele lui Karl la adresa lui Jennifer au fost la început ca o supapă prin care bărbatul se elibera de furie. Dar, pe măsură ce procesul s-a intensificat, bărbatul a început să ducă o campanie de denigrare tot mai sistematică și mai directă pentru a-i

întoarce pe copii împotriva mamei lor. A început să-i spele pe creier. Acum nu numai că o pedepsea pe Jennifer, ci încerca și să obțină un avantaj strategic în proces. Ca și alți părinți, Karl credea că ar putea câștiga custodia copiilor dacă ar reuși să manipuleze afecțiunea acestora. În unele cazuri, strategia dă roade.

Crearea unor impresii false

În cazul în care copiii se întorc împotriva dumneavoastră, sunteți nevoit să vă demonstrați nevinovăția. Va trebui să aduceți dovezi ale bunelor relații pe care le aveți cu copiii înainte de divorț. Și va trebui să mai demonstrați că respingerea din partea lor nu este justificată. Va fi greu să faceți acest lucru dacă veți avea ghinionul să dați peste un anumit tip de judecător sau de expert în sănătate mintală desemnat de instanță să facă recomandări privind custodia. Specialiștii la care mă refer înțeleg faptul că părinții influențează afecțiunea copiilor. În schimb, nu realizează că un copil poate fi manipulat în totalitate pentru a respinge un părinte nevinovat. Ei sunt convingși că „nu iese fum fără foc” și presupun că, dacă propriul copil vă urăște sau se teme de dumneavoastră, sigur i-ați făcut ceva și o meritați. Și veți pierde custodia.

Aveți șanse mai bune de a vă apăra în cazul în care nimeriți un judecător care este conștient că părinții le pot spăla creierul copiilor. Dar chiar și în acest caz se întâmplă de multe ori ca manipulările să fie atât de subtile, încât să nu poată fi detectate. Dacă judecătorul consideră, în mod greșit, că alienarea copiilor a fost provocată de dumneavoastră și nu este rezultatul spălării pe creier, nu vă va acorda custodia. Pentru a vă păstra copiii, veți fi nevoit să demascați motivele reale și manipulările fostului soț. Analizați cu atenție motivele perfide discutate anterior și conținutul următoarelor două capitole, care explică exact cum evoluează alienarea irațională.

Părinții alienați trebuie nu doar să demonstreze că minorii au fost manipulați, ci și să convingă judecătorul că această manipulare a cauzat alienarea. Se întâmplă adesea ca judecătorilor să nu le fie clar ce anume a cauzat alienarea. Din când în când, toți părinții au manifestări iraționale, care îi înspăimântă

și îi înfurie pe copii. Cu atât mai mult în perioada separării, când adulții sunt extrem de stresați. În cazul unui părinte ce are intenția să otrăvească afecțiunea copiilor săi, un astfel de comportament va sta la baza campaniei sale de alienare. El se va folosi de câteva incidente, deloc tipice pentru comportamentul celuilalt părinte, și le va prezenta ca fiind motivul îndepărtării copiilor de un părinte pe care înainte îl iubeau.

O mamă zdrobită de durere mi-a solicitat ajutorul într-un caz. Fiul ei îl convinsese pe psihologul desemnat de instanță că nu ar trebui să-și mai vadă mama decât pentru perioade scurte. Băiatul s-a plâns că mama sa îi cerea să stea prea mult cu ea, astfel încât el nu mai avea timp să se vadă cu prietenii. De asemenea, a acuzat-o că își ieșea din fire și îl lovea, declarând că îi era frică să rămână singur cu ea. Iar când cei doi s-au văzut, băiatul a părut, într-adevăr, speriat.

Mama a recunoscut în fața psihologului că își lovise copilul în trei ocazii diferite. De asemenea, a admis că probabil îi îngrădea libertatea mai mult decât alte mame și a declarat că era hotărâtă să schimbe acest lucru. Cu toate acestea, a continuat să afirme că atitudinea din acel moment a fiului ei nu reprezenta o reacție îndreptățită la felul în care îl creștea, ci era rezultatul manipulării băiatului de către tatăl său.

Psihologul a fost de acord că tatăl încerca în mod activ să-și întoarcă fiul împotriva mamei. Totuși, a conchis că mama era la fel de responsabilă pentru alienarea copilului. Din acest motiv a făcut recomandarea ca dorința băiatului de a-și evita mama să fie respectată de instanță. Deși poate că expresia este folosită în exces, am considerat că era, în mod clar, un caz de „învinovărire a victimei”.

De asemenea, am apreciat că, prin concluzia sa, psihologul a dat dovadă că nu prea avea simțul realității. Nu a reușit să înțeleagă faptul că toți părinții comit erori. Cu toții greșim față de copiii noștri sau le spunem lucruri pe care le regretăm. De obicei, atunci când un copil alienat se plânge de comportamentul părintelui respins, declarația lui va cuprinde și câteva lucruri care s-au întâmplat cu adevărat. Totuși, în lipsa manipulării sistematice, un astfel de comportament nu ar duce niciodată la înstrăinarea copilului de respectivul părinte. Și nu ar justifica niciodată interzicerea accesului unei mame la propriul copil.

Respect pentru oameni și țări

Acest specialist nu a înțeles pe deplin puterea constrângerii psihologice, așa că i s-a părut greu de crezut că alienarea băiatului nu avea un fundament real. Compasiunea lui s-a îndreptat către copilul speriat. Prioritatea sa a fost aceea de a-l apăra pe băiat de ceea ce părea o situație înfricoșătoare – să-și petreacă timpul cu propria mamă!

Ce ar trebui să faceți dacă sunteți implicat într-un proces pentru obținerea custodiei și sunteți învinuit de înstrăinarea copilului de dumneavoastră? Două lucruri: trebuie să dezvăluți natura manipulării, un subiect despre care vom discuta în capitolele 5 și 6; și mai trebuie să prezentați dovezi ale bunelor relații cu copilul de care v-ați bucurat înainte de începerea abuzului verbal și a spălării pe creier.

RECOMANDĂRI

Pentru a demonstra că ați avut relații bune cu copiii dumneavoastră înainte de divorț, prezentați probe concrete psihologului evaluator desemnat de instanță. Oferiți-vă să aduceți înregistrări video, fotografii, cadouri și felicitări care să dovedească afecțiunea copiilor față de dumneavoastră. Țineți un jurnal în care să descrieți comportamentul prin care fostul soț încearcă să-i alieneze pe copii și manifestările acestora din urmă care reflectă lupta lor cu presiunea de a vă respinge. Înmânați-i evaluatorului o listă cu numele și numerele de telefon ale adulților care au fost martori la felul în care relaționați cu copiii dumneavoastră. Asigurați-vă că pe lista respectivă se află persoane care nu ar putea fi bănuite că vă iau partea. De exemplu, mama dumneavoastră v-ar putea prezenta ca pe părintele perfect, dar instanța nu o va privi ca pe un martor imparțial. Lista ar trebui să includă nume de profesori, antrenori și părinți care v-au observat în timpul activităților extracurriculare. Rugați-l pe evaluator să contacteze aceste persoane. *De ce?* Evaluatorul va asculta prezentări ale realității care, în mare măsură, vor contrazice informațiile pe care le deține. În cazul în care copiii dumneavoastră sunt alienați, fricile și nemulțumirile lor